

Upadek Polski - przyczyny

- Brak woli walki z najeżdżcą (pospolite ruszenie rozjechało się do domów, szlachta nie chciała walczyć z braćmi protestantami), zdrada magnatów, poddawanie się zamków i miast ułatwiło Szwedom w 1655 r. podbój.
- Wcześniej połowę Polski zajęła Rosja, która wsparła powstanie Chmielnickiego. Dodatkowo do Karola Gustawa dołączyli, Niemcy, Tatarzy, a także książe Siedmiogrodu Jerzy Rakoczy.
- Wydawało się, że to już koniec państwa. Nie poddał się i nie zdobyto tylko Klasztoru Paulinów na Jasnej Górze. Stefan Czarniecki, po obronie Krakowa i honorowym wyjściu z niego rozpoczął skuteczną wojnę podjazdową.
- Potop szwedzki zakończył się [traktatem pokojowym w Oliwie](#) w 1660 roku. Był to najbardziej niszczycielski konflikt w historii [Rzeczypospolitej](#). W wyniku działań wojennych populacja zmniejszyła się o 40%, w tym Warszawy aż o 90%. Szwedzi rabowali biblioteki, kolekcje dzieł sztuki, niszczyli miasta i zamki, które w większości nigdy już nie zostały odbudowane. Dobra kultury do dziś nie zostały zwrócone.
- Zwycięstwo pod Wiedniem w 1683 r. było ostatnim pokazem potęgi militarnej Rzeczypospolitej. Blisko 100 lat później nastąpił i rozbiór zatwierdzony, niebywałe (!) przez przekupiony Sejm.
- I rozbiór w 1772 r. nie pojawił się „znikąd”. Koncepcja rozbiorów narodziła się wcześniej, kiedy to Rosja i Prusy zaczęły wtrącać się w sprawy polskie i zaostrezzać wewnętrzne spory.
- Przeprowadzono szeroko zakrojoną akcję propagandową. Zaborcy głosili, że zamierzają „uratować” Polskę i jej obywateli przed anarchią, Udowadniali prawa do ziem polskich.
- Trzeci rozbiór Polski w 1795 r. przekreślił istnienie niezależnego państwa na 123 lata.

II wojna światowa – ogrom cierpienia

Rozkaz Hitlera po powstaniu 1944 r.:
“KAŻDY MIESZKANIEC WARSZAWY MUSI ZOSTAĆ
ZABITY. NIE WOLNO BRAĆ WIĘZNIÓW.
WARSZAWA MA zostać zrównana z ziemią.”

- Populacja Polski, według spisów ludności przed i po wojnie zmniejszyła się o 1/3 (11-12 mln) w wyniku utraty 20% terytorium na skutek tajnego porozumienia między USA, Wielką Brytanią, ZSRR i aktów ludobójstwa dokonanych przez Niemców i Sowieców.
- Wśród krajów okupowanych przez Niemców jedynie Polska nie miała reżimu kolaboracyjnego
- Polskie Państwo Podziemne: Nigdzie indziej w okupowanej Europie nie było tak rozbudowanego i skutecznego rządu administracyjnego, obejmującego system sądowy i oświatowy oraz dużą tajną armię.
- 1941-49: Stalin deportował na Syberię 3,3 mln Polaków; ponad 40 % zmarło z powodu ciężkiej pracy, chorób, niedożywienia i zimna.
- Przez kilka lat po II wojnie światowej członkowie podziemia walczyli z komunistami. Dziś Żołnierzom Niezłomnym/Wyklętym, oddaje się należny im honor i hołd.
- Niemcy wypłaciły reparacje 12 krajom europejskim, w tym Szwecji i Szwajcarii. Polska poniosła największe zniszczenia ludzkie i materialne, ale nigdy nie otrzymała odszkodowania.

POLSKA – SERCE EUROPY

Kamienie milowe

- Polska stała się chrześcijańskim krajem w 966.
- Przez 4 wieki była republiką liberalną. Przez ponad 200 lat największym i jednym z najpotężniejszych państw w Europie.
- Począwszy od 1772 r., w obawie, że wolności Rzeczypospolitej Polskiej zarażą ich kraje, absolutystyczni władcy Niemiec, Austrii i Rosji zaczęli dzielić między siebie Polskę.
- 1918: wywalczenie niepodległości. 1939: Niemcy i Rosja atakują i okupują Polskę.
- 1945: W Jałcie Stany Zjednoczone i Wielka Brytania potajemnie zdradzają Polskę, przesuwając jej granice na zachód i pozwalając Stalinowi narzucić komunistyczne rządy.
- 1989: Polska pierwsza z krajów podległych Związkowi Radzieckiemu odzyskuje suwerenność. Przyjęta do NATO w 1999, do UE 2004.
- Z 38 mln mieszkańców, jest jedną z najszybciej rozwijających się gospodarek na świecie.
- 20 milionów osób polskiego pochodzenia mieszka za granicą.

Niezwykła wolność i tolerancja

- Polska była najbardziej zróżnicowanym etnicznie i religijnie społeczeństwem w Europie.
- Prześladowani Żydzi uciekali do Polski. Pod koniec XIX wieku w Polsce mieszkało 80% wszystkich Żydów.
- Na Soborze (1414-18) Polska argumentowała, że niewierzących nie można pozbawiać życia, mienia ani zmuszać do nawrócenia.
- Angielska Magna Carta (1215) i polski przywilej Cienia (1228) ograniczały władzę króla. Polskie Neminem Captivabimus (1430) i angielska ustawa Habeus Corpus Act (1649) zabraniały bezprawnego aresztowania i więzienia. Te i inne polskie akty zapewniały wolności, które gdzie indziej nie były znane.
- Inaczej niż w innych krajach, nie było wojen religijnych ani inkwizycji. Królowie Polski mówili: „Nie jestem królem waszego sumienia”.
- W przednowoczesnej Europie głosować mogło około 12% obywateli Polski. W pozostałych krajach głosować mogło średnio 3%.
- 1619: Polacy w Jamestown zorganizowali pierwszy strajk w Ameryce. Jako pierwsi na świecie walczyli o prawo do głosowania.
- 1505r: Nihil Novi to najwcześniejszą formą konstytucyjną na świecie. Konstytucja z 1791 była pierwszą w Europie i drugą na świecie po USA.
- 1802: Napoleon wysłał legion polski, aby pomógł stłumić bunt niewolników na Haiti. Zamiast tego dołączyli do nich Polacy. 1804: na wolnym Haiti Polacy dostają obywatelstwo.
- Polki miały więcej swobód społecznych niż większość w Europie. Kiedy Polska odrodziła się w 1918r., przyznano im prawo głosu przed USA (1920) i Francją (1945).

Obrońca Europy i wolności

- Polska przez 500 lat broniła Europy przed Tatarami, Turkami, a później Rosją Sowiecką.
- 1359-1772: Rzeczpospolita Obojga Narodów była jednym z największych krajów europejskich z wieloetniczną i wielowyznaniową populacją, cieszącą się pokojowym współistnieniem pod rządami tolerancyjnych królów.
- 1410: Pod Grunwaldem, w największej średniowiecznej bitwie, Unia Polsko-Litewska pokonała Niemców dążących do ich ujarznienia.
- 1683: W bitwie pod Wiedniem wojska króla Jana III Sobieskiego pokonały Turków Osmańskich i uniemożliwiły islamski podbój Świętego Cesarstwa Rzymskiego.
- 1920: Dwa lata po odrodzeniu Polski jako narodu, siły polskie pokonały rosyjskich bolszewików w bitwie warszawskiej i ocaliły Europę Zachodnią przed komunizmem.
- 1933: Trzej polscy matematycy odkryli kod niemieckiej maszyny szyfrującej Enigmy, co dało aliantom znaczną przewagę militarną podczas II wojny światowej. Brytyjski dowódca Patrick Beesly: „bez tego, nie będzie przesadą stwierdzenie, że Niemcy mogłyby wygrać tę wojnę”.
- 1940: Marszałek lotnictwa brytyjskiego, Sir Hugh Dowding: „Gdyby nie udział polskich pilotów, wynik bitwy o Anglię nie byłby taki sam”.
- Wywiad Armii Krajowej umożliwił aliantom zniszczenie produkcji rakiet V-1 i V-2, których Niemcy używały do bombardowania Londynu.
- 1944: Monte Cassino, jedna z najcięższych bitew II wojny światowej. Przez 5 miesięcy wojska alianckie nie mogły przełamać obrony niemieckiej, dopóki nie poproszono Polaków.
- 1981: Ruch Solidarności w Polsce spowodował upadek komunizmu najpierw w Polsce, a następnie w Europie Wschodniej.

II wojna światowa wyjątkowe bohaterstwo

- Polska została zaatakowana jednocześnie przez Niemcy, Związek Radziecki, Słowację i od wewnątrz przez etnicznych Niemców, którzy byli obywatelami polskimi. Mimo to walczyła dłużej niż Francja w 1940r.
- Dziesięć dni przed inwazją Hitler rozkazał swoim generałom „...bezlitośnie i bez współczucia wysyłać na śmierć mężczyzn, kobiety i dzieci polskiego pochodzenia i języka”.
- Pomimo brytyjskich i francuskich porozumień o wsparciu militarnym, nie udzielono Polsce żadnej pomocy i Polska walczyła samotnie.
- Tajny pakt Ribbentrop-Mołotow podzielił Polskę między Hitlera i Stalina. Polacy, przez pierwsze dwa lata, byli głównym celem skoordynowanego procesu eksterminacji.
- Powstanie Warszawskie, w 1944 r. było największą bitwą stoczoną przez jakąkolwiek organizację ruchu oporu. Było wymierzone przeciwko okupacji niemieckiej, a politycznie przeciwko Związkowi Radzieckiemu.
- Tylko w Polsce Niemcy zabijali osoby udzielające pomocy Żydom, łącznie z ich rodzinami. Ponad 80% Żydów nie mówiło po polsku, byli łatwi do zidentyfikowania, co czyniło ich ratowanie niezwykle niebezpieczne. Hans G. Furth oszacował, że w ratowaniu Żydów i narażaniu życia mogło być zaangażowanych nawet 1 200 000 Polaków.
- Konkurs na symbol oporu wygrała w 1942 r. studentka historii Anna Smoleńska. Zginęła w Auschwitz w wieku 23 lat. Harcerze malowali na ścianach znak Polski Walczącej z narażeniem życia.
- Siły polskie były czwarte co do wielkości wśród aliantów po Sowietach, Amerykanach i Brytyjczykach. Polacy przyczynili się znacząco do klęski Niemiec walcząc na lądzie, morzu i w powietrzu w całej Europie oraz w Afryce Północnej.

